

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2463

Vragen van het lid **Bisschop** (SGP) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *de antwoorden op eerdere schriftelijke vragen over het onderzoek naar stikstofdepositie en kritische depositiewaarden* (ingezonden 19 april 2021).

Mededeling van Minister **Schouten** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 22 april 2021)

Vraag 1

Kunt u in een separate brief alsnog aangeven welke experimenten zijn gedaan in Nederlandse Natura 2000-gebieden om vast te stellen wat lokale kritische depositieniveaus zijn en in hoeverre onderzoek is gedaan om te bepalen hoe lokale habitats met lokale plantengemeenschappen zich verhouden tot de nationaal vastgestelde kritische depositiewaarden voor de betreffende habitattypen?¹

Vraag 2

Is de veronderstelling juist dat de wetenschappelijke experimenten waaraan gerefereerd wordt in de artikelen van Banin e.a. (2014) en Briggs/Hanekamp (2021) ook ten grondslag liggen aan de vaststelling van de kritische depositiewaarden in Europees verband en door Dobben e.a.^{2, 3, 4}

Vraag 3

Deelt u de mening dat de analyses van Banin e.a. en Briggs/Hanekamp in ieder geval illustreren dat de vaststelling van kritische depositiewaarden gepaard gaat met enorme wetenschappelijke onzekerheden?

¹ Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 2314

² CEH Report to SEPA, 31 maart 2014, «Quantifying uncertainty in critical loads» (<https://www.sepa.org.uk/media/163234/uncertainty-in-critical-loads-final-report-to-sepa.pdf>)

³ W.M. Briggs en J. Hanekamp, 22 maart 2021, «Outlining A New Method To Quantify Uncertainty In Nitrogen Critical Loads» (<https://www.researchgate.net/publication/350313133>)

⁴ Alterra Wageningen UR, 2012, «Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000» (<https://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/245248>)

Vraag 4

Op welke wijze houdt u bij de vaststelling van het beleid, waarin nu gekoerst wordt op absolute kritische depositiewaarden, rekening met deze grote onzekerheden?

Vraag 5

Deelt u de mening dat deze aan het onderwerp inherente onzekerheden zouden moeten betekenen dat terughoudend omgegaan wordt met absolute uitspraken over het al dan niet overbelast zijn van concrete hexagonen en lokale habitats?

Vraag 6

Heeft u kennisgenomen van de ecologische analyse voor Natura 2000-gebied Korenburgerveen waarin wordt aangegeven dat de habitats in dit gebied zich veel beter ontwikkelen dan op basis van de depositieberekeningen verwacht werd?⁵

Vraag 7

Hoe waardeert u deze analyse in het licht van de centrale rol van de absolute kritische depositiewaarden in het huidige beleid?

Vraag 8

Is mogelijk sprake van overschatting van de depositie, aangezien de gemiddelde ammoniakconcentratie bij de drie meetpunten van het Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden (MAN) in Korenburgerveen in 2019 6,7 µg/m³ bedroeg (6,3–7,4 µg/m³), terwijl de gemiddelde, berekende concentratie op exact dezelfde locaties volgens de Grootschalige Concentratiekaarten Nederland (GCN) voor 2019 neerkomt op 8,9 µg/m³ (8,3–9,8 µg/m³)?

Vraag 9

Hoe waardeert u de inhoudelijke kritiek van Stichting Agri Facts op het negeren van het aspect waterhuishouding in de analyse van Van den Burg e.a. van de resultaten van het Wageningen Gasland Experiment in het Binnenveld in hun rapport over de ecologisch noodzakelijke reductiedoelstelling?^{6, 7}

Vraag 10

Is mogelijk sprake van overschatting van de depositie in het Binnenveld, aangezien de gemiddelde ammoniakconcentratie bij de drie MAN-meetpunten in 2019 13,2 µg/m³ bedroeg, terwijl de gemiddelde, berekende concentratie op exact dezelfde locaties volgens de GCN voor 2019 neerkomt op 17,8 µg/m³?

Vraag 11

Deelt u de mening dat het van belang is om, gelet op onder meer de analyses zoals genoemd in de vragen 6 en 9, ten aanzien van de keuzes voor het in een gunstige staat van instandhouding brengen van habitattypen, het bepalen van de staat van instandhouding, het beoordelen van de invloed van bepaalde factoren en van het doen van uitspraken hierover, verder te kijken dan de berekende stikstofdepositie en ook de belangrijke rol van de waterhuishouding mee te wegen? Hoe zorgt u ervoor dat blikvernaauwing voorkomen wordt?

---

⁵ Nieuwe Oogst, 15 april 2021, «Ecoloog: «Korenburgerveen ontwikkelt zich goed ondanks stikstofdepositie»» (<https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2021/04/15/ecoloog-korenburgerveen-ontwikkelt-zich-goed-ondanks-stikstofdepositie>)

⁶ Stichting Agri Facts, april 2021, «Creatief met stikstof & wetenschap. Een toetsing van het WNF-rapport «Onderzoek naar een ecologisch noodzakelijke reductiedoelstelling van stikstof»» (https://stichtingagrifacts.nl/wp-content/uploads/2021/04/Creatief_met_stikstof_en_wetenschap-1.pdf)

⁷ Wereld Natuur Fonds, april 2021, «Stikstof en natuurherstel. Onderzoek naar een ecologisch noodzakelijke reductiedoelstelling van stikstof» (https://www.wwf.nl/globalassets/afbeeldingen/nieuws/nieuws-2021/210408__rapport-stikstof-van-den-burg-et-al_.pdf)

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Edgar Mulder (PVV), ingezonden 19 april 2021 (vraagnummer 2021Z06390).

Mededeling

De twee sets schriftelijke vragen van de leden Mulder (PVV) resp. Bisschop (SGP) over onderzoek naar stikstofdepositie en kritische depositiewaarden (beide ingezonden op 19 april, kenmerk 2021Z06390 resp. **2021Z06391**) kunnen helaas niet binnen de gebruikelijke termijn beantwoord worden, omdat het meer tijd kost om de vragen van uw leden op een volledige manier te beantwoorden.

Ik zal u de antwoorden zo spoedig mogelijk doen toekomen.